

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a, — dér' prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre nnu triloniu 2 fi. éra pentru Strainetate: pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi. pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a. Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Partea oficiále.

Amu fostu venitu in perplexitate, cá-ci colaboratorulu nostru internu, dlu *Franciscu H. Longinu*, dupa lungele sele servitite ce l'a facutu fóiei pre cátu spiritualmiate, pe atátu si físicaminte (in Vatiu), pe la inceputulu actualei luni ni-a valedísu, spre a se prepará pentru consur'a avocatiále. Ni-a promis in se pretiuitulu scu concersu si pe viitoriu ca colaboratore estraneu. Ca urmatoriu amu angagiatu pre dlu *Basiliu Ch. Fonanellu*. Astu-feliu suntemu érsi in positia, ca de a-celu in'colo sa continuamu lucrarele nóstre regulatu. Dreptu ce invitámu pre On. publicu la prenumerare!

Redactiunea.

TELEGRAME.

Fiindu-cá lumea se ocupa acum'a ca deosebire de telegrame, de cari multumita jupanului Belsebubu (ce le tiene in arenda), cá avemu destule, încátu au ajunsu a fi afisiate nu numai pe paretii caseloru ei si pe a cotetieloru: nenea „Gur'a Satului“ inca a aflu de bine a vi impartesi unele d'in cele multe, ce i vinu cinstiei sele pe drotulu dola óle.

Alecsinatii, 10 Juliu, 1876. (Oficialu serbescu.) *Milanu* n'are mila de turci; pe unde ajunge — prepadesce. In castrulu serbescu facu pe o scara lunga, tare lunga, ca, dupa ce voru sterge pe turci depe faciea pamentului, sa se urce la luna, sa o hatiésca diosu, spre a o dripi in petióre. Nu are sa fia suferitu acelu semnu turcescu, neci pe firmamentulu cerescu. Slav'a!

Nix, Niciu, ori *Nisiu*, 11. Juliu, 1876. (Oficialu turcescu.) De la inceperea resbelului totu mereu amu anuciatu, cá in urmare invingeriloru ce le reportámu pe di ce merge, in fia-care di cadu 5000 serbi; é'r' d'in partea nóstra neci unulu. Fiindu-cá inse armat'a serba a fostu de 100000. fiindu-cá resbelulu tiene deja de 20 díle, si fiindu-cá pr'in urmare dupa telegramele nóstre adi nu ar mai poté fi neci unu serbu contr'a nóstra, dér' fiindu-cá totu-si mai sunt multi, da pré multi inca, ca nu cum-va sa trecemu de mintunosí in faciea lumei: reducemu numerulu serbiloru cadiuti de o camdata la 2500 numai pe di; ca astu-feliu totu sa mai remana cu cine sa ne batemu. — Alah bimberechet versen!

Belgradu. 12. Juliu, 1876. (particulariu.) Servienii tocmai punu la cale ultim'a trupa de reserva, spre a face cu ea o navala grósnica a-supr'a turciloru. Tóta tier'a spéra reusita splendida dela acést'a espeditia ponderósa. Si cu dreptu cuventu. Cá-ci acést'a espeditia are sa stee d'in o numerósa turma de porci grasí. Turciloru — dupa Coranulu loru — nu li este iertatu a se apropiá de porci; pr'in urmare voru fugi d'in aintea loru, mancandu pamentulu, é'r' serbii voru invinge cu mestesiugu. Jivio!

Sofi'a, (cu ochianulu), 13. Juliu, 1876. (dela corespondintele nostru particulariu.) D'in câte pone acum tóte conchidu, cá turcii voru alungá pre serbi d'in Serbi'a, éra serbii pribegindu pr'in Turci'a voru ocupa Constantinopolea. Si éca va fi lucrulu ga'ta.

De pr'in lume. Duoi domni mari s'au pupatu unde-va. Ore care pupu va fi celu alu lui Iud'a?

Neoplant'a, 23. Juliu, 1876. Nonumerate familii serbesci se ducu in strainetate la scalda — de sange.

Bud'a, 8. Juliu, 1876. Fiindu-cá foculu d'in Turci'a ne cam pripesce si pre noi, domnii dela putere au pusu pre deputatulu serbu *Mileticiu* (in ciud'a mandatului) la recóre, sa nu se palésca cum-va. Frumósa ingrigire parintiésca.

Bucuresci, 10. Juliu, 1876. Dupa ce faciea Romaniei e ca unu capu cu gur'a deschisa, ce ar dori sa imbuce ce-va, — s'a notificatu Turciei, sa-i dee o bucatura de buna voia; la d'in contra se va pune si ea pe hoitu.

Telegrame mai próspete.

1. **Constan d'in Uplea**: Dunarea, la intrarea ei in marea négra, s'a aprinsu si arde cu facara alba.

2. **Pute-a-pesce**: Ungurii si-au bagatu capulu in — detorii, ca nu cum-va, venindu foculu pe ap'a Dunarei pana la ei, sa li arda parciunii, cei ce sémana cu cód'a ratioului.

3. **Rim'a**: Pap'a s'a facutu papistasju.

4. **Be-ce**: A n-dra ce si-a taiatu nasulu, ca nu cum-va mai mergendu la vre-o conferentia sa i-lu mance éra rusínea.

5. **Ber-lána**: Câte 2 marco (pe latinia — Bismarck) striga „tolvaj“, cá vine lun'a in care pisica muscele, si nu va poté dormi seraculu in pace.

6. *Pentru-póle*: Golu-la-céfa canta Turciei „In veci pomenirea ei!

7. *Ar-ada*: Cucu, ispravniculu vladicescu, in vederea indelungatelor se servitii basericesci, are prospecte sa fia alesu — secretariu consistoriale.

Telegramulu celu mai nou.

Ving'a: 15. Juliu, 1876. deminét'a la 4. óre. Bulgarii nostri, mici cu mari, odihniti bine, s'au re-scolatu, si — prevediuti cu topóre, securi, furci, palanci, greble de feru, cutíte, cóse si mai cu altele — au pornitu in trupe mari — — — — la lucrulu de campu.

Telegrame ce nu potu fi demintite.

Moscv'a: Mai multe cocóne musculitie, musce, si muscóie chiaru si-iau drumulu spre Belgradu, si voru a se astediá in spitale pe lunga raniti. A sa fia hazu!

Cand'i'a: Fiindu-cá serbii pentru acestu resboiu au trebuintia de multe câte tóte, in buna sperantia se ducu sa si le procure la — greci.

Rugatiunea de septemana.

„Mantuire a tramisu Domnulu poporului seu; santu si infricosiatu e numele lui“

Pe rêvasiu.

Se vorbesce, pela Pute-a-pesce, cá nu multu trebuesce, pone se vedesce, cá honvedímea pornesce, unde se poftesce, sa se lupte barbatesce, si a-poi sa se supuna orbesce, la acelu ce biruesce.

A-poi se cetesce, ungresce, cá Turci'a biruesce, si pe serbu mi-lu sdobesce, de in veci nu se mai trediesce; dér eu me temu cá mintiesce, acelu ce tiparesce, numai ungresce, o astu felu de veste, ce servesce si tientesce, de mai liniştesce, pe domnii d'in Pute-a-pesce.

Caliculu.

Sum calicu ca vai de mine,
N'am nemicu de asceptatu,
Cáci speranti'a de v'runu bine,
Dela min' s'a departatu.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu ca celu ce n'are,
Nice vétra nice focu,
Nici prospecte de 'ndreptare,
Cá-su de totu fora norocu.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu ca celu ce 'n lume,
Ratacesce ne'ncetatu,
Insultandu-si alu seu nume,
Si-acelui ce l'a creatu.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu ca cersitoriulu,
Ce-si aduna hran'a sa,
Radiemandu la toti ustiorulu,
Pone capeta-o par'a.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu si n'am pre nime,
Sa me póta ajutá,
Si-a mea sórte cu crudíme,
Nu 'ncetéza-a me grasá.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu, vai ce voi face.
Cáci in séma nu-su bagatu,
Nimenui de mine-i place.
Déca nu-su si eu bogatu.
Ce sa facu
Déca-su seracu?

Sum calicu ca celu ce 'n tóte,
N'are sporiulu celu mai micu,
Ci se tiene cum se póte,
Ca copilulu celu calicu.
N'am deci déra ce sa facu,
Cá-su unu copilasu seracu.

. . . . u.

Corespondintie.

I.

D'in Bèzèiesiu.

Dulcele meu mosfu Mitre!

Tu scii pré bine, cátu am fostu eu de tóna atunci... candu sídeamu si noi — ca ómenii — la o-l-alta; si deci déra sciu, cá te vei minuná peste mesura — intielegendu, cá acum si eu m'am istetitu si ocósitu . . . .

Dér ca sa nu cadu in bóla — de spaima: a-poi éca, me portu a-ti luminá firea. . . . Tu scii, cá tatii patriei nóstre (ungurii) indetorara pr'in lege pre parintii nostri a-si dá copilasii, copiii si copilocii la scóla (?) — No déra! Fiindu-cá neci candu me vediu Ddieu si pre mine cu Nutiuculu nostru, — inca n'am fostu de cincispredece ani, — asié déra — trebuí sa mergu si eu, cu elu asié la scóla, inse nu ca sa invetie elu, ci eu; cá-ci puiutiulu de elu éra inca atunci numai cátu pumnulu si sugea. . . .

Dér pone auscultai eu de lege, Ddieu me facu éra fore baiatu. Macar cátu éra de mundrutiu, de placutu!

Dér neci habara! cá si síe, tu n'ai voitu sa scii de mine si de baiatielulu meu.

Eu inse sum acum barem procopsita. In satulu nostru, á, — neci giuru impregiurulu lui, in nóue tieri nu mai affii ca mine!

Am de tóte, câte trebuescu numai unei nevestutie tenere, ca mine — ca sa fia de toti placuta si iubita. Numai barbatielu n'am inca. Nu; — cá-ci cu tine me tienu mai ca fore barbatu, fiindu-cá tu de multu ai pro-ditu, si m'ai lasatu — in lume. Ia te séma, Mitrule draga, cá eu m'am si ingrasiatu, de candu nu ne mai vedemu!

Multiamesce lui badea „Gur'a Satului“, si lui Ddieu, cá-lu mai tiene in lume (de-lu batu, incéla si-lu urescu altii), cá altu-cum pone-e lumea si dovéculu nu mai dadeai facie cu mine. No, éca cum s'ar fi intemplatu acést'a:

Mosfulu meu, ia bine a-minte!

Dupa ce o capiātu tóta vitî'a serbésca sî s'a sculat pre turcu, ca gascele pe porculu adormitu; dupa ce pre „cei trei crai“ (nu dela resaritu) îi tiene Europ'a in spate, ca globulu (cel'a) — sant'a treime (Vedi icôn'a); dupa ce nevoi'a e sî la capu sî la petiôre, sî la spate, sî la fôle la biét'a sî serantóc'a nôstra tierisîôra, cauta sà lasamu pre parintii nostrii mosneci a-casa sà crepe de lipse, ér noi sà ne potopimu intr'altu locu de focu sî para: a-poi s'a otaritu aspru, Dómne aspru, ca sî noi femeille sà fimu hon-vede. Sî pr'in urmare sî eu am fostu poftita (ordinata dóra?) la varmegia, ca sà me caute — mi sî rusîne a spune — la trupu, cà ôre buna asî fi, ori ba. . .? sî a-poi sà me indese sî pre mine in ciôreci rosii — rupti in genunchi sî dosu, — cu bocónce fore talpa séu caputa, — cu unu cuventu: sà me inepelîtésca de honvéda. . .

Dér eu. . . (O, sà fii tu de faciè, Mitru meu, ti-s'ar totu spintecá anim'a, ti-s'ar totu sfredelî sufletulu de plansulu sî tenguirea mea!) . . . dér eu, fiindu-cà mi la luatu Ddièu zabléculu, de atunci m'am cam incalatu, sî cum ti-disei -- m'am iscusitu bine — sciu bine, cà nu voru face multu cioroboru, ci me voru tramite d'a dreptulu la fôrfeci. . . .

Deci necasita de amorulu acest'a, parandai pre toti fiscalii crestini, cà dóra me voru ajutá. Inse neci ei n'au lécu la asiè ceva.

Deci in urma o luai pe petioru sî eu, càtu acum' sufletu de omu — a-fore de sufletielulu badei „Gurei Satului“ — nu va mai dá de urm'a mea. Eu dîcu numai asiè; dér aceea sî tu o scii: cà sî „ce nu se vede“ inca „se aude;“ asiè déra sî pre mine — mai tardiu, séu mai de vreme, dér nesmintitu, sî-voru pune ghiar'a. . .

Aceea ti-o potu spune, cà déca tu esci in Turci'a — a-poi sî eu sum aprôpe de Serbi'a. . . .

Dér' rogu-te, ai grige de tine, cà Turci'a sî Serbi'a e plina de nevoi'a cea mai rea pe lume, — nucum-va sà te afe sî pre tine, cà a-poi Ddièu, séu draculu, sà me faca fora tine!

Te salutezu sî dorescu!

Ér aci in còda sà-ti hoiescu un'a ca

Respunsulu Ravecei

la

Epistól'a

lui

Cocosîu Mitru.

d'in tiér'a turcésca.

Maic'a de m'ar ff facutu,
Fore capu — candu m'a nascutu; --
Séu sà me ff aruncatu
In baltóc'a d'unga satu,
Cà-ci de candu m'am desceptatu,
Neci unu bine n'am gustatu;
De candu ochii mi-am deschîsu,
Sum sî-am fostu lumei de risu!
Auleo Dómne,
Moru de fôme!
Vina ciuma,
Vina dù-me. . !
Vina
Plina
Cu veninu,
Sî mi-lu tórna 'n alu meu sinu!

Candu eram sburaturita,
Me tredîi indragostita
Intr'unu june frumosielu
Mundru, — dér mare catielu.
Cu acestu omu dragu, frumosu
— Dupa unu goronu tufosu —
Iute m'am sî cununatu,
Déra reu m'am incelatu.

Barbatiele,
Ah! catiele,
Tu d'in lume
Faci la glume
Pline
Bine

Totu cu doru,
— Pune ce eu stau sà moru!

Tu, barbate, fire-ai ciuha,
Pe capu s' aibi pene de buha,
Nasulu sà ti-se lungésca,
Ca còd'a pipei turcésca;
Sà aibi ochi de plumbu de-adîeu,
Crésca-ti capulu càtu la smeu;
Gur'a sà ti-se largésca,
Ca la siatr'a tiganésca;
S'ai petiôre,
Ca la cióre;
Ér mani lungi ca
Codorisc'a! . . .

Usce

Pusce

Turcii 'n tine — —

De me vei lasá pre mine!

Eu 'ti juru pe conciulu meu,
Cà, de sî te tienu omu reu,
Totusi te iubescu, sî dóra
Dorulu teu me sî omóra.
Vina déra, déca poti,
Lasa turci, lasa-i pre toti;
Vin' sà te tiucu in obradîu —
Stringendu-te de grumadiu;
Cà adi-mane
O sà mane
Dupa mine
Pe nescine
Pist'a,
Est'a,
Sî me duce —
Ca in veciu, elu sà me tiuce. . .

A ta:

Ravecutia, m. p.

II.

Scrisórea lui Mileticiu càtra „Gur'a Satului.“

Pute-a-pesce, lun'a cailoru, anulu
mintuniloru.

Brato „Gur'a Satului!“

Faina mi-sî este mintea sî intieptiunea ungu-
résca, mi-sî vide cum s'au ingrigitu diplomati'a de
mine, slava duhului sî glagovenii lui Calu-mare Tusalo-

viciu, cà me puse in asigurantia deplina. Mi-si spunu dreptu, cà m'am tare spariatu candu au venitu la mine sà-me prinda, chiaru atunci eram gatitu sà me ducu si sà me luptu in contra paganului de turcu. A-poi tôte lucrurile mele de pana aci, Bog da prosti, mi-au succesu bine, déra ast'a erá perirea mea, càci si celu d'in urma turcu scie fórte bine, cà eu inca am vina mare la declararea resbelului, ba si despre aceea sunt convinsi, cà eu l'am dechiaratu mai nainte cu 24 óre de càtu Milanu, a-poi de buna séma, cà si ei mai 'nainte de tôte pre mine amblau sà me prinda, si sà me pérda, si numai a-poi sà continue resboiulu; va sà dica perirea mea erá sigura.

Déra de dieci de ori Bog da prosti si slava fratiloru ce m'au pusu in sigurantia, càci s'au in-grigitu bine de mine.

Eu brato mi-si scrisu ast'a, déra te rogu, nu cum-va sà-o spuni la cine-va, cà-a-poi me temu cà se voru tredî si, séu *me voru face scapatu*, séu sciendu ei bine, cà eu nu me potu retienè sà nu me ducu la lupta. *me voru slobodî*, si a-poi cum am mai disu — de mine e s' Bbogom!

Dr. Svetozaru Mileticiu, m. p.

TAND'A SI MAND'A.

T. Ce-i cu tine, frate Mando, pare cà-ti fragmenti creerii? Nu mi-ai spune si mie d'in ce pricina?

M. D'apoi cum sà nu. Me totu socotescu, cà d'in ce mari pricini luminosulu dilecteru alu gimnasiului rom. din Brasiea a tienutu cu atât'a insufietire toastu, séu vorbe de lauda pentru guvernulu mag. d'in Pest'a lui Pist'a la banchetulu Mitru-pirlitului?

T. Neci nu me miru de tine. Se vede, cà tu n'ai suptu diplomati'a fraternistiloru d'in Brasiea. Pricina éca-o: Straluciulu dilecteru a prémariu guvernulu mag. pentru cà acest'a a incercatu a taiá vinele de esistentia a gimnasiului, in a càruia frunte sta chiaru acelu dilecteru frumosu. . . .

T. A-poi atunci'a, Dieu, e paguba de ce e paguba; dér mai cu séma de aceea, cà a vorbitu de acelea cu cuvinte romanesci. . . .

M. D'altmintrea dà-i pace. Totu binele are si câte unu reu. Branz'a e buna, dér e in burdufu de — harapu.

T. Amin!

T. Frate Mando! ce mai dici de batai'a de adi?

M. Nu sciu Dieu ce sà dîcu, destulu cà pre-cum vorbescu foile nósre oficióse de statu, serbii pre totu loculu capeta bataia, si cadu ca plói'a.

T. Lasa frate nu te luá dupa foile de acum, càci si ele asiè canta pre cum li-ar placè sà fia.

M. Insedar frate, cà eu totusi eugetu, cà la serbi e cam sucita tréb'a.

T. Déra! d'apoi nu poti tu face calculu? cà déca ar fi tôte drepte câte le dîcu foile, atunci nu numai pe teritoriulu Turciei, déra pe tóta supr'a faciea pamentului nu ai mai potea vedè neci unu petioru de serbu.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Ce cugeti sora draga, óre cum sà se sversiéscá resbelulu acest'a?

Fl. Nu sciu Dieu eu, nu mai atât'a sciu, cà ori si cum se va sversî, déra de noi me temu cà totu reu va fi.

T. Cum asiè?

Fl. A-poi éca asiè: cà déca va invinge turculu, pe seracele nósre sorori d'in Serbi'a de-a-buna séma le va inrolá in harem, éra de va perde: haremurile turcesci tôte se voru disolvá, si fetele d'in ele voru porni in tiér'a nósra, si a-poi ce mai scii, óre Tand'a si Mand'a nu voru capetá voia sà ne paraséscá si sà se iaie dupa neravurile turcesci?!

Pescii nostri.

Erá caldura mare si seceta nespusa,
Si ap'a d'in mocirle secase si scadiuse;
Si secet'a de locu nu voi sà mai incete,
De pescii si pescutii erau p'ací de sete
Sà-si dèe sufletielulu secu si neudatu
Pamentului, de sóre storsu, si totu uscatu.
In fric'a loru grozava de a mori pe secu,
Minune! — — — — —

Pescii si pescutii inceptu si se intrecu
In vorbe de rogare si chiaru fagaduiuri.
Cu fapte de folóse de multe mari mariri.
Si mila s'a facutu cu pescii svercoliti. —
Si-acum'a stau in balta, in apa hodiniti;
Beu la apa buna, sugu aeru curatu,
Ér vorbele mundre tôte le-au uitatu,
Cà-ci pescele nu póte sà scótia vre unu graiu
Mai alesu candu vede, cà éra e in raiu. . . .

Déra d'oru ajunge éra la nevoi,
Nu sciu fi va mila, fi voru éra ploii.

Piticotu.

Càrtiariulu satului.

Lui P. H. C. in *Buzibésia*: Scrii bine. Ai idei. Ai sà te faci. Continua numai! — Ti eeru adres'a sigura, cà sà-ti potu tramite diurnalulu, ca unu colaboratore estraneu. — Nu sciu déca „Cocosiu Mitru" reflectéza la DTA, ori nu. Este inse unu personagiú bine nimeritu, care vi póte dá materia de ajunsu pentru amenduoi. La revedere!